

Jevgenija Lukošaitienė

Dėl kelių teisės leksikos vertimų aspektų

Teisės kalba turėtų būti suvokiama kaip neatsiejama teisinės sistemos dalis kartu su visomis jos tradicijomis ir logikos ypatumais. Šiuo požiūriu teisinė kalba – tai atskira sistema, kurioje yra savos reikšmės, susiformuojančios per specialių sąvokų opozicijas ir bendrame teisės aktų kontekste. Teisės teksto aiškinimui yra svarbi visa teisinių sąvokų ir taisyklių sistema, turinti savo vidinius dėsnius ir reikalaujanti specialiųjų prezumpcijų, su kuriomis kasdienio mąstymo sąvokos nebūtinai sutampa.

Teisės leksikos santykį tiek su bendrinės kalbos leksika, tiek su pačia teise atspindi bendrinės kalbos žodžiai, teisės kalboje vartojami suteikiant jiems specialią reikšmę, kuri yra ypatingas bendrinės reikšmės perkėlimas. Teisinė vartoseną suteikia bendrinei reikšmei labai specialių ir techninių požymių; kartais dėl tokios teisinės reikšmės suteikimo atsiranda specialios opozicijos.

Neretai atrodo, kad teisinė ir bendrinė žodžių reikšmės yra labai artimos, beveik tapačios, nors iš tikrųjų jos yra labai nutolusios. Kitais atvejais šis ryšys, galima sakyti, yra dingęs, teisinės reikšmės nebegalima kildinti iš bendrinės reikšmės. Šiais atvejais speciali teisinė reikšmė tam tikru atžvilgiu izoliuoja žodį nuo bendrinio supratimo – tam reikia specialių žinių.

Kiekvieno žodžio vartoseną lemia daugybė veiksnių – jo bendrinė reikšmė, teisinė reikšmė, reikšmės niuansai, kurie jam suteikiami konkrečioje kalboje, specialios teisinės prezumpcijos, aiškinimo galimybės, taip pat galimos aiškinimo teisinės pasekmės, todėl verčiant teisinius tekstus žodžio reikšmė turi būti tikslinama remiantis tiek leksikos sistema, tiek teisės sistema, be kita ko, teisės šaka.